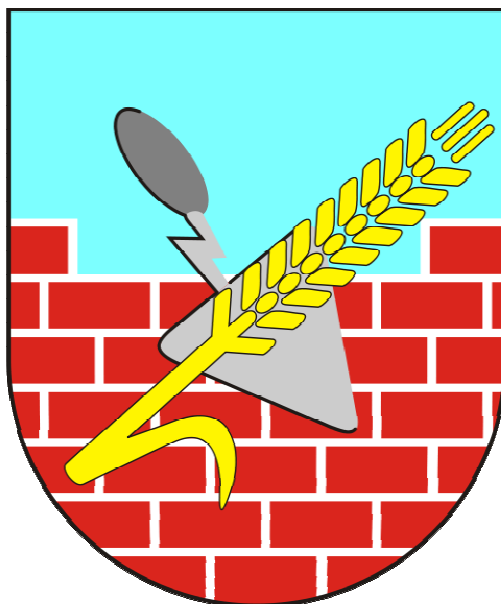

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr 0007.34.2011
Rady Gminy Kowale Oleckie
10 sierpnia 2011r.

Plan Odnowy Miejscowości Lakiele na lata 2011 - 2017

SPIS TREŚCI

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	3
1.1. Położenie miejscowości	3
1.2. Historia miejscowości.....	4
1.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości.....	5
1.4. Demografia i bezrobocie	5
1.5. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu.....	10
2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW	10
2.1. Zasoby przyrodnicze.....	10
2.2. Dziedzictwo kulturowe.....	14
2.3. Obiekty i tereny	16
2.4. Infrastruktura społeczna	16
2.5. Kapitał społeczny i ludzki.....	21
2.6. Gospodarka i rolnictwo	23
2.7. Infrastruktura techniczna	25
3. ANALIZA SWOT MIEJSCOWOŚCI	28
3.1. Analiza SWOT.....	28
3.2. Planowane kierunki rozwoju.....	29
4. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ.....	29
5. OPIS PLANOWANEJ DO REALIZACJI OPERACJI	31
5.1. Tytuł operacji.....	31
5.2. Zakres operacji.....	31
5.3. Harmonogram operacji	32
5.4. Koszty i źródła finansowania operacji	32

1. Charakterystyka miejscowości

1.1. Położenie miejscowości

Wieś Lakiele położona jest w północno – wschodniej części Powiatu Oleckiego i Województwa Warmińsko – Mazurskiego, w gminie Kowale Oleckie. Miejscowość ta położona jest w odległości 2 km od Kowali Oleckich, stanowiących centrum Gminy Kowale Oleckie i właśnie tutaj znajduje się siedziba władz gminy. Gmina zajmuje obszar 25.161 ha, z czego prawie 35% zajmują lasy, jest jedną z najmniejszych dzielnic kraju. W jej granicach występują następujące mikroregiony: Puszcza Borecka, Pojezierze Łaśmiadzkie, Wzgórza Szeskie, Wzniesienie Oleckie.

Położenie Gminy Kowale Oleckie na tle Powiatu Oleckiego

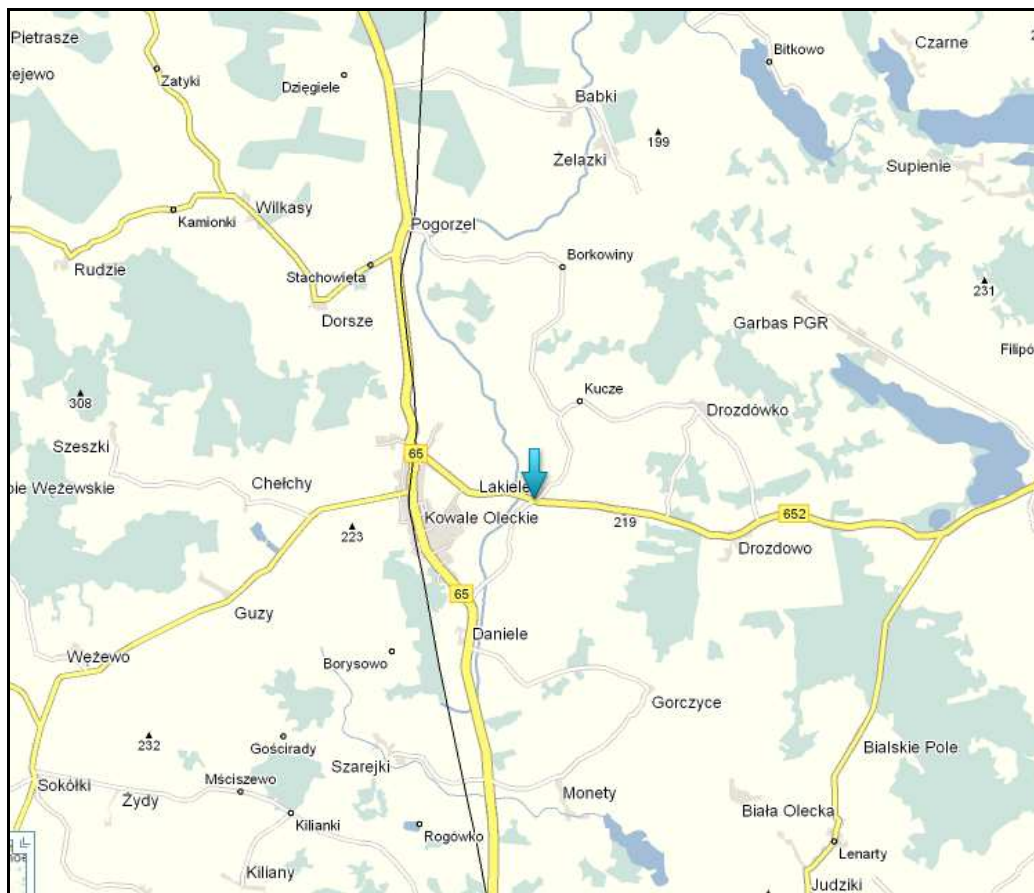

W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Wieś Lakiele leży w połowie drogi między Oleckiem, a Gołdapią a Suwałkami , na skrzyżowaniu głównych dróg gminy. Droga krajowa przebiegająca przez gminę łączy główne miasta województwa z Obwodem Kaliningradzkim poprzez przejście drogowe w Gołdapi. Obok ruchu lokalnego i regionalnego, drogi obciążone są tranzytowym ruchem międzynarodowym. Od Olsztyna – stolicy województwa miejscowość oddalona jest około 200 km i leży na peryferiach województwa. Obszar Gminy Kowale Oleckie sąsiaduje z

gminami: Olecko i Świętajno, graniczy z Powiatem Giżyckim i Elckim oraz Województwem Podlaskim.

Położenie miejscowości Lakele na tle regionu

Sieć osadniczą gminy tworzą 42 miejscowości, a największą z nich są Kowale Oleckie zamieszkałe przez 2171 osoby (38% mieszkańców).

Lakele leżą w obrębie krainy nazywanej Mazurami Garbatymi. Rzeźba terenu charakteryzuje się dominacją form młodoglacjalnych. Dominuje tutaj silnie pagórkowata morena denną. Krajobraz wysoczyzn morenowych urozmaicają liczne wzniesienia moren czołowych. Wysoczyzny morenowe odznaczają się zróżnicowaną wysokością bezwzględną. W obrębie Wzgórz Szeskich wysokości z reguły przekraczają 200m. n.p.m., a w części północnej nawet 300 m.n.p.m.(Szeska Góra) .

1.2. Historia miejscowości

Ślady życia człowieka na tym terenie sięgają czasów sprzed naszej ery. Pierwsze zapiski o ludach zasiedlających te ziemie podał w II wieku naszej ery grecki geograf Ptolemeusz. Potocznie nazywano je wówczas Jaćwieżą. Sudowie, jak nazywali ich Krzyżacy , mieszkali w chatkach kleconych z drewna i słomy. Nie budowali miast, choć mieli , jak podają źródła stałe miejsca przeznaczone na targowiska. Podstawę gospodarki Jaćwingów stanowiło rolnictwo, uzupełniane hodowlą bydła, łowiectwem, bartnictwem i rybołówstwem.

Ciężki klimat oraz słaba i licho uprawiana gleba powodowały częste klęski głodu. Pomimo swej dzikiej i krwiożerczej męskości w walce, biedne głodujące plemiona

Jaćwingów były sukcesywnie osłabiane przez ciągły napór Rusi, Mazowsza i Krzyżaków. Zakon Krzyżacki ostatecznie pod koniec XIII wieku opanował terytorium jaćwieskie.

Przez blisko sto lat tereny te stanowiły właściwie bezludną puszcze, którą odwiedzali jedynie myśliwi, bartnicy i rybacy. W owych czasach powyższe obszary w dużym stopniu zamieszkiwane były przez zbójców i rabusiów. Brak napływu kolonistów z Niemiec wpłynął na to, że ziemie Pruskie zaczęli zasiedlać osadnicy z Mazowsza. Napięta sytuacja pomiędzy Polską i Zakonem prowadziła do wielu wojen. Uwieńczeniem długiego okresu walk było podpisanie traktatu zwanego krakowskim w 8.04.1525 r., które było połączone ze sławnym hołdem pruskim, który Albrecht składał Zygmunтови Staremu.

Albrecht, jako świecki książę w Prusiech, do końca swego życia /zmarł w 1568 r./ lojalnie wypełniał swoje posłannictwo wobec króla Zygmunta Augusta. Druga połowa XVI wieku bardzo wyraźnie wskazuje na wielki rozwój tego terenu. Zaczynają powstawać wsie szlacheckie, wsie chłopskie, majątki ziemskie. Występuje bardzo duży napływ osiedleńców, którzy w głównej mierze stanowią ludność Polską.

Lakiele powstały w wyniku nadania z 16 czerwca 1566 roku przez księcia Albrechta Hansowi Wolffeldtowi na prawie lennym 60 włók boru i pół morgi ziemi nazywanej "Zudna Schedlisen" (Cudne Siedlisko). Uzyskał on też prawo założenia młyna i karczmy. Młyn powstał przed rokiem 1640. W XVIII wieku Lakiele były wolną wsią. Szkołę założono w niej w 1767 roku. Przed I wojną światową w Lakielach istniało Towarzystwo Gospodarcze, które organizowało od 1911 roku w pobliskich Kowalach targi cztery razy w roku. W 1921 roku powstał we wsi związek jeździecki, liczący 18 aktywnych członków. Kultywuje te tradycje hodowla koni arabskich państwa Jaślan (Mirośław Jaślan, Lakiele k/Kowal Oleckich, tel. 502 247 994, hodowla koni arabskich, pokazy jazdy w stylu western). Jest to jedyne miejsce w okolicy, gdzie można obejrzeć pokazy jazdy konno w stylu western. W 1938 roku miejscowość ta liczyła 615 mieszkańców i otrzymała niemiecką nazwę Schoenhofen. Wcześniej nazywana była Lakellen, Lackelen, Schitlitzki.

1.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości

Przetwórcze elementy historyczne, zabytkowe – Typ dawnego układu zabudowy: zwarta zabudowa, wieś, prawdopodobnie przekształcona ulicówka.

stan zachowania:

- Układ przestrzenny wsi czytelny.
- Zabudowa mieszkaniowa i gospodarcza (najstarsza z XIX wieku).

1.4. Demografia i bezrobocie

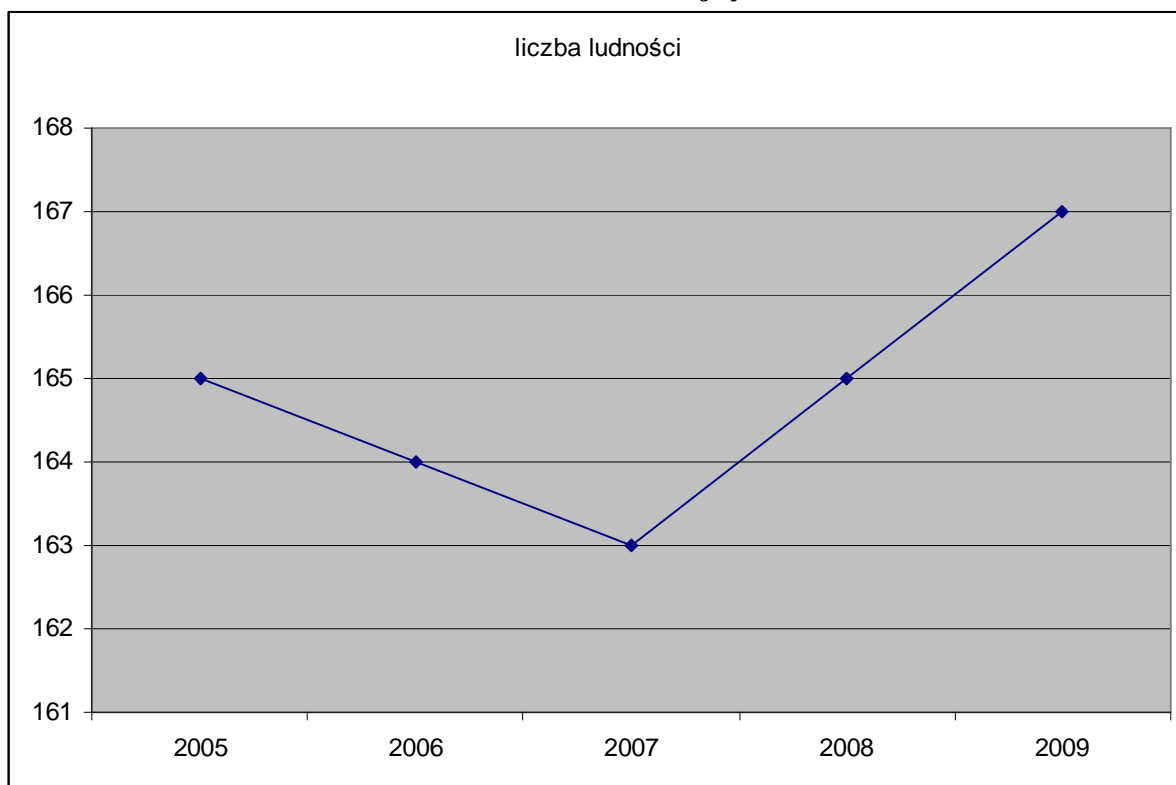
Na terenie gminy znajdują się 42 miejscowości w tym 26 sołectwa: Bialskie Pola, Borkowiny, Chełchy, Cicha Wólka, Czerwony Dwór, Czukty, Dorsze, Drozdowo, Golubie Wężewskie, Golubki, Gorczyce, Guzy, Jabłonowo, Kiliany, Kowale Oleckie, Makiele, Monety, Rogówko, Sokółki, Stacze, Stożne, Szarejki, Szeszki, Szałk, Wężewo, Zawady Oleckie. Miejscowość bez statutu sołectwa: Daniele, Żydy.

Tabela poniżej przedstawia liczbę ludności w miejscowości na przestrzeni ostatnich 5 lat.

Liczba mieszkańców Lakieli w kolejnych pięciu latach.

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
Lakiele	165	164	163	165	167

Liczba mieszkańców Lakieli w kolejnych sześciu latach.

Od dwóch lat w miejscowości można zaobserwować tendencję wzrostową jeżeli chodzi o ilość osób zamieszkujących na jej terenie.

Od kilku lat w miejscowości i gminie można zaobserwować tendencję spadkową jeżeli chodzi o ilość osób zamieszkujących na jej terenie. Tendencja taka występuje jednak we wszystkich gminach powiatu oleckiego i nie jest czymś wyjątkowym.

Migracje krajowe i zagraniczne mieszkańców Gminy Kowale Oleckie w latach 2005- 2008

Ludność					
<i>Migracje wewnętrzne i zagraniczne</i>					
Kategoria	jednostka miary	Lata			
		2005	2006	2007	2008
<i>Saldo migracji w ruchu wewnętrznym</i>					
ogółem	osoba	-6	-76	-73	-26
mężczyźni	osoba	-8	-30	-22	-11
kobiety	osoba	2	-46	-51	-15

<i>Saldo migracji w ruchu zewnętrznym</i>					
ogółem	osoba	0	0	-6	-3
mężczyźni	osoba	0	0	-4	-2
kobiety	osoba	0	0	-2	-1

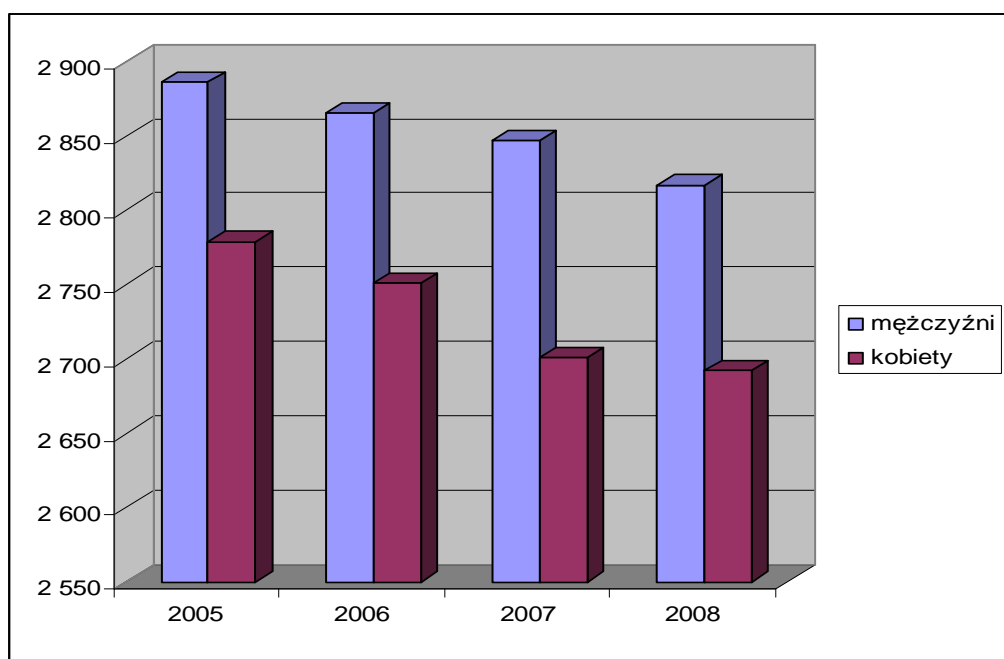
W powyższej tabeli można zauważyć, że saldo migracji zarówno w ruchu wewnętrznym jak i w ruchu zewnętrznym jest ujemne od kilku lat, co zasadniczo wpływa na liczbę mieszkańców.

Struktura wieku mieszkańców jest dość młoda, jednak rysuje się tendencja do starzenia się ludności gminy i miejscowości. Napływ migracyjny jest zdecydowanie mniejszy niż odpływ ludności. Sytuacja demograficzna; podobnie jak w województwie i kraju nie jest korzystna. W ciągu najbliższych lat dość gwałtownie postępować będzie proces starzenia się ludności. W gminie, jak i w samej miejscowości przeważają mężczyźni, na 100 mężczyzn przypada 96 kobiet.

Struktura płci ludności w Gminie Kowale Oleckie w latach 2005- 2008.

Ludność					
<i>Ludność wg miejsca zameldowania (stan na dzień 31. XII)</i>					
Kategoria	Jednostka miary	Lata			
		2005	2006	2007	2008
ogółem	osoba	5 665	5 617	5 548	5 509
mężczyźni	osoba	2 886	2 866	2 847	2 817
kobiety	osoba	2 779	2 751	2 701	2 692

Struktura płci ludności w Gminie Kowale Oleckie w latach 2005- 2008.

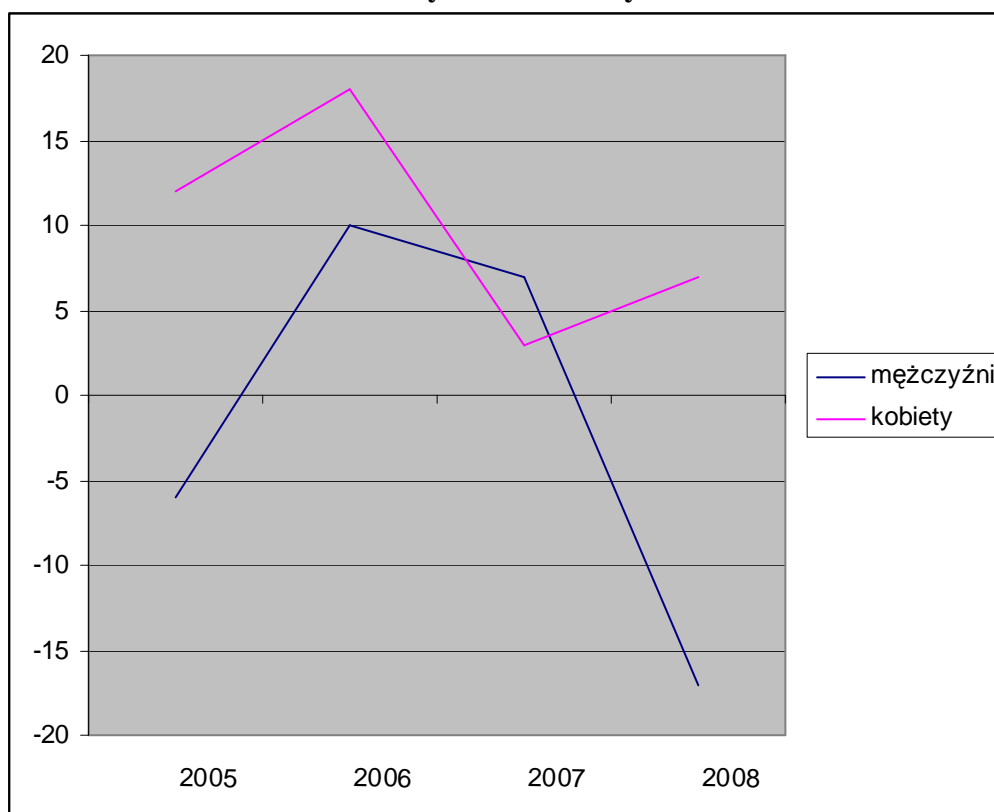
Na powyższym wykresie widać, że w gminie występuje zdecydowana przewaga ilości mężczyzn nad liczbą kobiet. Podobne tendencje są zauważalne w miejscowości.

Przyrost naturalny w ostatnich latach także wykazuje niewielką tendencję spadkową, jednak sytuacja taka jest zauważalna we wszystkich gminach powiatu oleckiego i zgodna z ogólną tendencją w województwie. W przypadku tej gminy można zaobserwować zmniejszenie przyrostu naturalnego o 6 osób.

Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w Gminie Kowale Oleckie w latach 2005- 2008

Ludność					
Kategoria	Jednostka miary	Lata			
		2005	2006	2007	2008
<i>Urodzenia żywe</i>					
ogółem	osoba	70	80	69	53
kobiety	osoba	33	36	38	23
mężczyźni	osoba	37	44	31	30
<i>Zgony</i>					
ogółem	osoba	64	52	59	63
mężczyźni	osoba	39	26	31	40
kobiety	osoba	25	26	28	23
<i>Zgony niemowląt</i>					
ogółem	osoba	0	1	0	1
mężczyźni	osoba	0	0	0	1
kobiety	osoba	0	1	0	0
<i>Przyrost naturalny</i>					
ogółem	osoba	6	28	10	-10
mężczyźni	osoba	-6	10	7	-17
kobiety	osoba	12	18	3	7

Przyrost naturalny

Na powyższym wykresie nie jest zauważalna jakaś wyraźna tendencja dotycząca przyrostu naturalnego wśród mężczyzn i kobiet, jednak w ostatnich latach przyrost naturalny charakteryzował się ujemną wartością, jak to już wskazano wcześniej.

Bezrobocie jest nadal dotkliwym problemem w gminie Kowale Oleckie. Statystyki dowodzą, że pomimo tendencji spadkowej w skali kraju w Kowalach Oleckich utrzymuje się ono nadal na poziomie 18,9 % (na dzień 30.11.2007 r). W okresie transformacji i przemian w naszym kraju upadło bardzo dużo zakładów przemysłowych. Bezrobocie osiągnęło olbrzymie rozmiary. Nasze województwo odczuło to szczególnie dotkliwie. Programy naprawcze nie skutkowały, bezrobocie nie zmniejszało się, a restrukturyzacja skutkowałą głównie zwolnieniami, zamykaniem działów i ograniczeniem prowadzonej działalności. Upadające PGR, brak nowoczesnych technologii – a tym samym brak cech konkurencyjności eliminowało stopniowo prawie wszystkie zakłady z rynku pracy. Bezrobocie przyjęło charakter masowy. Od kilku lat ma ono tendencje spadkowe, ale jest jeszcze bardzo wysokie. Sprzyja temu brak lub niewystarczające kwalifikacje zawodowe, bierność osób długotrwale bezrobotnych, niewystarczające środki na wspieranie przedsiębiorczości na terenie gminy. Bezrobocie jest też przyczyną emigracji wielu młodych ludzi w poszukiwaniu pracy.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy Kowale Oleckie w latach 2005- 2008

Bezrobocie					
Kryterium	Jednostka miary	Lata			
		2005	2006	2007	2008
<i>Bezrobotni zarejestrowani (wg płci)</i>					
ogółem	osoba	771	660	504	594
mężczyźni	osoba	379	303	197	269
kobiety	osoba	392	357	307	325

1.5. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu

W miejscowości Lakiele istnieją obszary, które ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, są obszarami o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców. W szczególności centrum wsi stanowi takli obszar, sprzyja nawiązywaniu kontaktów społecznych oraz realizacji kontaktów między mieszkańcami zwiększając poziom integracji lokalnej. Centrum wsi to miejsce najczęściej odwiedzane przez mieszkańców, gdzie znajdują się główne ciągi komunikacyjne, czyli miejsca najczęściej odwiedzane przez mieszkańców. Niewielka powierzchnia wsi powoduje, że życie mieszkańców miejscowości skupia się na niewielkim obszarze. Przez teren miejscowości Lakiele przebiega jeden ze szlaków turystycznych na terenie gminy. Lakiele znajdują się na trasie jednego z trzech szlaków rowerowych stworzonych w gminie, a mianowicie szlak po dworach i jeziorach prowadzący - ok. 27 km.

Szlak oznaczony w terenie kolorem zielonym Zabudowa mieszkalna w przeważającej części usytuowana jest w centrum wsi. W obrębie tego właśnie obszaru skupia się praktycznie całe życie miejscowości.

2. Inwentaryzacja zasobów

2.1. Zasoby przyrodnicze

Lakiele leżą na granicy Pojezierza Mazurskiego i Suwalskiego, które cechuje surowy klimat. Teren gminy Kowale Oleckie, jak i samej miejscowości cechuje stosunkowo duża obfitość opadów, choć nie są zbyt częste. Suma rocznych opadów wynosi około 719 mm. Pokrywa śnieżna zalega długo, średnio 78 dni w roku. Dni z przymrozkami jest średnio rocznie 130. Krótki jest, więc okres wegetacji roślin. Początek robót polowych przypada w pierwszej dekadzie kwietnia, a przymrozki zdarzają się także w połowie maja. Lato, nieznacznie krótsze od innych niżowych regionów Polski jest jednak ciepłe, choć ze stosunkowo małą ilością dni upalnych. Zima jest długa i surowa. Średnia roczna temperatur wynosi tu 6,9 ° C.

Na terenie gminy występują następujące mikroregiony: Puszcza Borecka, Pojezierze Łaśmiadzkie, Wzgórza Szeskie i Wzniesienie Oleckie.

Wzgórza Szeskie są najwyższym mezoregionem Pojezierza Mazurskiego, gdzie wysokość bezwzględna przekracza 300 m n.p.m. W okolicach Szeszek znajduje się Góra Szeska osiągająca 309 m n.p.m.- najwyższe wzniesienie w Polsce północnej. W rzeźbie

terenu główną rolę odgrywają liczne pagórki i wzgórza kemowe, w tym wysokie kemy ilaste, o stromych stokach, wpływających na charakterystyczne, duże różnice wysokości względnych. Deniwelacje terenu dochodzą tu nawet do 70 m. Obszar ten stanowiący strefę wododziałową między zlewniami Wisły i Pregoły, wyróżnia się od sąsiednich mniejszym zalesieniem i niewielką ilością jezior, które występują tylko na jego obrzeżach (jezioro Głębokie, Długie, Gordejskie, Sedraneckie).

Z zachodu gminę pokrywa kompleks leśny Puszczy Boreckiej stanowiący blisko 35% powierzchni gminy. W jej zasobach można napotkać wiele rzadkich okazów fauny i flory. Spotkamy tu żubry, łosie, wilki a nawet rysie. Gnieźdzą się tu także orzeł bielik, orlik, rybołów, cietrzew, bocian czarny, żuraw i wiele innych. Najcenniejsze przyrodniczo miejsca zostały objęte ochroną rezerwatową, są to: "Wyspa Lipowa", "Lipowy Jar", "Cisowy Jar" o powierzchni 10,7 ha - najbogatsze na Mazurach stanowiska cisa, gdzie wśród ponad tysiąca okazów przebiega ponad 900 metrowy wąwóz o głębokości ponad 20 metrów. W kompleksie puszczy występują także liczne jeziora połączone łąznią strugową W Czerwonym Dworze. Urok ich podnosi kilka zalesionych wysp. Teren gminy wyróżnia różnorodność i bogactwo formy krajobrazu. Pagórkowata i pofałdowana rzeźba z krętymi i wąskimi dolinami oraz dużą ilością polnych dróg nadaje jej niepowtarzalny widok.

Tereny te mają czy się pochwalić w dziedzinie przyrody i należą do miejsc, które z pewnością warto odwiedzić. Stopień zalesienia Lakieli wynosi 15%.

Tereny leśne w okolicy m. Lakieli

Rezerваты znajdujące się na terenie gminy Kowale Oleckie:

1. Cisowy Jar o powierzchni 10,68 ha

Rezerwat przyrody Cisowy Jar utworzony został w 1959 roku na obszarze Nadleśnictwa Olecko w obrębie Kowale Oleckie dla ochrony krańcowego stanowiska cisa, - *Taxus baccata* - leżącego na półn. – wschodniej granicy jego zasięgu. Jest to najbogatsze, tego gatunku skupisko na Mazurach.

- Teren rezerwatu to głęboki wąwóz, jeden z kilku wciętych we wzgórze zwane „Guzem” 256 metrów n.p.m. Leży on między Szeszkami, a Wężewem, na zachód od stacji kolejowej Kowale Oleckie, w obrębie oddziału 305 leśnictwa Cisowo. Bogata konfiguracja tutejszego terenu powoduje występowanie małych zagłębień bezodpływowych wypełnionych wodą, lokalnie zabagnionych, oraz licznych strumieni o znacznych spadkach. Strumienie te, podobnie jak woda opadowa spływająca po stromych zboczach, mogą powodować erozję gleby w miejscach nie osłoniętych roślinnością.
- Cisowy Jar jest największym i najdłuższym wąwozem na terenie Wzgórz Szeskich. Jego długość wynosi 1000 m, a głębokość dochodzi do 30 m, natomiast szerokość mierzona między krawędziami sięga do 100 do 300 metrów. Zbocza wąwozu są bardzo strome. Dnem płynie strumień zasilany źródłami znajdującymi się w wielu miejscach u podnóża zbocza. W czasie suszy źródła wysychają i przepływ ustaje.

Na terenie rezerwatu można wyróżnić trzy typy siedliskowe: las mieszany świeży - 0,30 ha - 2,8% , las świeży - 9,95 ha - 93,4%, las wilgotny - 0,40 ha - 3,8% zawierają one w sobie drzewostan głównie z udziałem - świerk (72%) lipa (14%), brzoza (1%) w wieku od 60 do 90 lat. Drzewostany rezerwatu są silnie zniekształcone, ponieważ przed 80 laty. Wykonano tu zrab zupełny. Obecnie uwzględniając w szerokim stopniu cele ochronne na całym terenie rezerwatu planowane są jedynie do wykonania cięcia sanitarne oraz pielęgnacyjne pod kątem ochrony cisa. Pod osłoną drzewostanu rośnie cis. W 1965 r. stwierdzono w rezerwacie i bezpośrednim sąsiedztwie jego granic 1392 okazy. Większość to egzemplarze bardzo małe o wysokości 10-15 cm. Kilkanaście osiąga wysokość 2-3 m, ale są one przygłuszone przez zwarty drzewostan. Największy cis jest jednak poza zasięgiem rezerwatu w oddziale 167. - jego wysokość wynosi około 7 metrów, zaś obwód 110 cm.

2. Wyspa Lipowa na Jeziorze Wielki Szwałk o powierzchni 2,74 ha

Jest to rezerwat florystyczny, położony we wschodniej części Puszczy Boreckiej. Jest perłą przyrodniczą dostępną tylko dla naukowców. Utworzono go w celu ochrony naturalnego lasu lipowego, w którego runie skupiskowo występują gatunki rzadkie na Pojezierzu Ełckim - miesięcznica trwała, złoć mała, kokorycz pusta. Rezerwat, izolowany od lądu, stanowi doskonałe miejsce lęgowe dla ptactwa wodnego szczególnie kaczek.

3. Mazury o powierzchni 372,69 ha

Obejmuje wielogatunkowe lasy na powierzchni 293,2 ha porastające wydłużone wzniesienie między jeziorami: Szwałk Wielki, Pilwąg i Łażno, trzy zalesione wysepki

na Jeziorze Pilwąg, pas lasu przylegający od północy do jeziora Pilwąg i wschodnią część tego jeziora o powierzchni 80 ha.

W obrębie rezerwatu, występują grądy odmiany mazurskiej z dorodnym drzewostanem, który tworzą lipa drobnolistna, klon zwyczajny, dąb szypułkowy, wiąz górski, grab zwyczajny i świerk pospolity. W podszycie można spotkać trzmielinę zwyczajną, wiciokrzew suchodrzew oraz wawrzyńka wilczełyko. W bogatym runie wiosną dominuje zawilec gajowy. Towarzyszą mu złoć żółta, kokorycz pełna, ziarnopłon wiosenny. Latem, kiedy zmniejsza się ilość światła docierającego do dna lasu, w runie dominują gwiazdnica wielkokwiatowa, gajowiec żółty, podagrycznik pospolity, marzanka wonna.

Na północ od jeziora Pilwąg występują żyzne grądy z licznymi, dorodnymi jesionami. Na wyniesieniach między jeziorami Szwałk Wielki i Łażno występuje grąd typowy, grąd trzcinnikowy, a na terenach niżej położonych olsy. Wiosną są one silnie podtopione, latem woda opada poniżej dolinek. Wynika to ze zmiany poziomu wody w jeziorach.

obrzebie rezerwatu występują wyjątkowe w Puszczy całe serie sukcesyjne zbiorowisk - od roślinności wodnej, przez szuwarową, turzycowiska, łozowiska, olsy do różnych postaci grądów.

4. Lipowy Jar o powierzchni 48,5 ha

Niewielki rezerwat florystyczny o powierzchni 48,5 ha, położony w centralnej części Puszczy. Został utworzony w celu zachowania dorodnego, wielogatunkowego lasu liściastego, porastającego wzgórze o stromych zboczach, unoszących się nad głęboką doliną. Dnem doliny płynie strumień zasilany wieloma źródłiskami. Na dnie doliny spoczywają głązy narzutowe o średnicy dochodzącej do 1 m często porośnięte mchami.

W obrębie rezerwatu na niewielkim obszarze występują różne typy zbiorowisk roślinnych. Nad ciekim wodnym wąskim pasmem rośnie łęg gwiazdnicowo - olszowy. Sąsiaduje z nim w miejscach bardziej zabagnionych łęg jesionowo--olszowy. Strome stoki wyniesień porasta wielogatunkowy niżowy las zboczowy charakterystyczny dla obszarów młodoglacjalnych Północnej Polski. W drzewostanie panują grab, lipa drobnolistna, dąb szypułkowy z domieszką klonu zwyczajnego, wiązu górskiego oraz w niewielkich ilościach brzozy brodawkowatej i świerka pospolitego. Runo jest bardzo bogate, często w typie ziołorośla. Charakterystycznymi gatunkami są dzwonek jednostronny, paprotnica krucha, skrzyp zimowy, zachyłka oszczepowata, fiołek przedziwny, niezapominajka leśna oraz mchy z rodzaju Mnium (merzyk). W podszycie oprócz podrostów drzew można spotkać porzeczkę alpejską. <http://wiktoria-milewska.webpark.pl/rezerwaty.htm> - Rezerwaty#Rezerwaty

Lakiele położone są w niewielkiej odległości od wymienionych powyżej rezerwatów.

Góry Lakielskie - wypiętrzenia terenu na wsch. od Kowal Oleckich (235m). Uroki okolicy sugerowała już dawna nazwa wsi Lakiele- Piękna Okolica. Ze zboczy spływają strumienie, tworząc rozległą dolinę Lakielskiej Strugi.

Poza tym na terenie gminy występują 3 Obszary Chronionego Krajobrazu:

1. **“Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich”**(“OChK Wzgórz Szeskich”), o powierzchni 12.495,1 ha, położony na terenie powiatów Gołdap i Olecko, w gminach Gołdap i Kowale Oleckie,
2. **“Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej”**(“OChK Puszczy Boreckiej”), o powierzchni 22.860,9 ha, położony na terenie powiatów Węgorzewo, Giżycko, Gołdap i Olecko, w gminach Pozezdrze, Kruklanki, Banie Mazurskie, Kowale Oleckie, Świętajno i Wydminy,
3. **“Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Oleckich”**(“OChK Jezior Oleckich”), o powierzchni 10.521,3 ha, położony na terenie powiatu Olecko, w gminach Olecko, Olecko miasto, Kowale Oleckie, Świętajno i Wieliczki,

Lakiele położone są w niedalekiej odległości od wymienionych powyżej Obszarów Chronionego Krajobrazu.

2.2. Dziedzictwo kulturowe

Na obszarze Gminy Kowale Oleckie istnieje niewiele obiektów historycznych objętych ochroną prawną poprzez wpis do rejestru.

Obiekty historyczne wpisane do rejestru zabytków

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	DATA WPISU
DORSZE	PARK DWORSKI WRAZ Z PRZYLEGŁYM TERENEM ZABUDOWY GOSPODARCZEJ I CMENTARZEM	14 listopada 1988
DROZDOWO	DWÓR	10 marca 1989
KOWALE OLECKIE	CMENTARZ WOJENNY Z I WOJNY ŚWIATOWEJ	10 marca 1983
STACZE	DWÓR WRAZ Z PRZYLEGŁYM TERENEM ZABUDOWY GOSPODARCZEJ, MIESZKALNEJ I BIUROWEJ	10 marca 1989
STACZE	PARK DWORSKI	12 marca 1986
SZAREJKI	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. MATKI BOSKIEJ RÓŻAŃCOWEJ I ŚW. ANDRZEJA BOBOLI	18 czerwca 1986
SZWAŁK	ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY /DWÓR, OBORA, MAGAZYN, BUDYNEK MIESZKALNY, STODOŁA, KUŹNIA/	4 kwietnia 1996
SZWAŁK	CMENTARZ EWANGELICKI	12 października 1992
SZWAŁK	PARK DWORSKI Z PRZYLEGŁYM TERENEM ZABUDOWY MIESZKALNEJ I GOSPODARCZEJ	31 marca 1987
WĘŻEWO	PARK WRAZ Z PRZYLEGŁYM TERENEM ZABUDOWY GOSPODARCZEJ I MIESZKALNEJ	12 marca 1986

Zabytkowa zabudowa jest zgrupowana w wielu wsiach. Pomimo skromnych form wystroju architektonicznego oraz przeważnie złego stanu technicznego, obiekty zachowały charakter zabytkowy. W grupie zabytkowych budynków są obiekty murowane mieszkalne i gospodarskie. Najcenniejszym obiektem jest kościół w Szarejkach, zbudowany około 1719 roku, przebudowany w 1772 roku. Na terenie gminy znajduje się szereg zespołów dworskich powstałych na przełomie XIX i XX wieku.

Historyczna zabudowa m. Lakiele

Teren gminy jest bogaty w pamiątki i wydarzenia historyczne, najważniejsze z nich:

- spustoszenie części terenu obecnej gminy przez wojska tatarskie w roku 1656, po przegranej wojsk szwedzkich sprzymierzonych z elektorem pruskim w bitwie pod Prostkami,
- zaraza w 1710 roku, która wyniszczyła znaczną część populacji,
- działania wojenne między wojskami niemieckimi i rosyjskimi w październiku i listopadzie 1914 roku.

2.3. Obiekty i tereny

Lakiele znajdują się na trasie jednego z trzech szlaków rowerowy stworzonych w gminie, a mianowicie **SZLAK 3. Po dworach i jeziorach prowadzący - ok. 27 km.** Szlak oznaczony w terenie kolorem zielonym.

Opis szlaku

Kowale Oleckie (0,0) - Daniele (2,5) - Monety (4,4) - Jezioro Czarne (5,7), punkt widokowy, przed Białą Olecką punkt widokowy - widok na jezioro Białe - Biała Olecka (8,0), po lewej - pałac, zabudowania gospodarskie majątku, jezioro Białe, park przypałacowy, wiadukt byłej Oleckiej Kolejki Wąskotorowej - Lenarty (9,7), pałac w ruinie, park przypałacowy - Bialskie Pola (11,5) - Mieruniszki Małe (Folwark) (16,0), przy szosie po prawej dwór - Drozdowo (17,6), we wsi dwór, a za nią zniszczony cmentarz byłych właścicieli majątku- rozwidlenie dróg polnych (w lewo) (18,3) - Drozdówko (20,0) - Kucze (22,0), dwór - Lakiele (szosa) (24,0) - Kowale Oleckie (26,5), koniec szlaku w punkcie startu.

2.4. Infrastruktura społeczna

Na terenie Lakieli nie działa żaden ośrodek zdrowia, najbliższy znajduje się w Kowalach Oleckich. W bliskiej odległości, w Kowalach Oleckich znajdują się ośrodki użyteczności publicznej, takie jak szkoły, biblioteki oraz Urząd Gminy. W gminie działają dwa typy szkół: 3 szkoły podstawowe i 2 gimnazja, które kształcą i wychowują dzieci i młodzież. Na zajęcia lekcyjne w roku szkolnym 2007/2008 uczęszczało 883 uczniów, a w 2010r. – 583. Szkoły oprócz zajęć programowych prowadzą także różne koła zainteresowań np. sportowe, informatyczne, teatralne, muzyczne, przyrodnicze, itp. Organizują one również wycieczki, rajdy i biwaki oraz wyjazdy do teatrów i kin dla swoich podopiecznych.

W gminie istnieją następujące szkoły: SP w Kowalach Oleckich, SP w Stożnem, SP w Sokółkach oraz Publiczne Gimnazja w Kowalach Oleckich i Sokółkach. Są one cały czas

rozbudowywane i modernizowane, a także posiadają świetne zaplecze dydaktyczne i naukowe- każda posiada pracownię komputerową i korzysta z połączeń internetowych .

Przy szkołach funkcjonują 3 sale gimnastyczne , w tym 1 pełnowymiarowa i 2 boiska „ Orlik „.

Placówki szkolne posiadają bardzo dobry sprzęt naukowo – dydaktyczny i są na bieżąco doposażone.

Edukacja:

- **Przedszkole Samorządowe – 72 dzieci**
- **Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II – 250 uczniów**

Szkoła Podstawowa w Kowalach Oleckich

- **Publiczne Gimnazjum – 211 uczniów**

Gimnazjum w Kowalach Oleckich

Kultura:

- **Gminne Centrum Kultury**

Zadaniem tej instytucji kultury jest przede wszystkim propagowanie kultury w szerokim tego słowa znaczeniu poprzez bogatą ofertę kulturalną skierowaną do wszystkich mieszkańców gminy.

Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich stara się zadbać o wszystkich mieszkańców gminy bez względu na wiek i prowadzi cykliczne imprezy m.in. organizuje „Zajazd Bardów pod Szeską Górą”, Mikołajki, comiesięczne spotkania z muzyką dla klas 0 – III prowadzone przez muzyków Filharmonii Olsztyńskiej, Kowaliadę i wiele innych imprez sportowo – kulturalnych. Organizowane są też wystawy, koncerty, warsztaty artystyczne. Propagowane jest kreatywne spędzanie wolnego czasu w kołach zainteresowań: tanecznym, teatralnym, plastycznym, Centrum Kultury jest gminnym zakładem budżetowym, który jest inicjatorem, współorganizatorem życia sportowego gminy. Sport to przede wszystkim piłka nożna. Po wielu latach przerwy na nowo powstała drużyna reprezentująca Kowale Oleckie. Gmina posiada stadion gminny z trybunami, na którym znajduje się również kort do tenisa ziemnego, bieżnia. Przy każdej ze szkół są sale gimnastyczne i boiska.

Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich

Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich wykonuje działania statutowe za pośrednictwem Domu Kultury w Kowalach Oleckich, Świetlicy Wiejskiej w Sokółkach i Stożnem.

Prowadzone są następujące formy działalności:

- kino "Pionier" - przeważnie grany jest jeden film dla dorosłych i jeden dla dzieci w ciągu miesiąca
- siłownia

- bilard
- tenis stołowy
- 2 - tygodniowe zajęcia dla dzieci w okresie ferii zimowych oraz 1 - miesięczne w okresie wakacji letnich
- codzienne zajęcia świetlicowe
- zajęcia wokalnno - muzyczne
- zajęcia plastyczne
- organizacja imprez kulturalnych (w tym około 24 czerwca - Kowaliady)

Biblioteki:

- **Biblioteka gminna**

Od 2005 roku kierowniczką biblioteki gminnej w Kowalach Oleckich jest Beata Grudzińska.

W 2007 r. na zakup nowości wydawniczych przeznaczono 9.539 zł, z tego 5.517 zł to dotacja Ministerstwa Kultury, a 4.022 zł z własnego budżetu.

Księgozbiór w 2007 r.

Kowale Oleckie	15492
Sokółki	13855
Stożne	10083
Łącznie	39430

W 2007 r. zanotowano dość znaczny wzrost zarejestrowanych czytelników do lat 15, w roku ubiegłym ich liczba wynosiła ogółem 350, natomiast w tym 395 osób. Jest to prawdopodobnie spowodowane akcjami propagującymi czytanie, spotkaniami w bibliotekach no i oczywiście większą i ciekawszą ofertą czytelniczą. Minimalnie wzrosła również liczba czytelników zarejestrowanych ogółem z 817 w 2006 r. do 823 w roku 2007. Wzrosła także ilość wypożyczeń i odwiedzin, szczególnie tych na miejscu. Istnieje szansa, iż ta tendencja utrzyma się i w przyszłych latach.

Wypożyczenia w 2007 r.

Kowale Oleckie	9132
Sokółki	6943
Stożne	2518
Łącznie	18593

W 2007 r. biblioteki wzbogaciły się o nowe komputery, które zostały pozyskane w ramach projektu „Kultura Informacja Sukces-Sieć PIAP w Województwie Warmińsko-Mazurskim”.

W bibliotekach organizowane są systematycznie lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, wystawy, akcje typu "cała gmina czyta dzieciom".

Punkt Konsultacyjny

Punkt Konsultacyjny w Kowalach Oleckich działa już od ponad 10 lat. Czynny jest w każdą środę w godz. 17.00 – 19.00. W punkcie udzielane są informacje na temat otrzymania fachowej pomocy z zakresu uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie. Udzielana jest również pomoc w zakresie pisania pism procesowych do sądów, dotyczących rozwodów, ustalenia ojcostwa, zaprzeczenia ojcostwa, zasądzenia alimentów, wniosków kierujących na leczenie odwykowe.

Ośrodek zdrowia

W Kowalach Oleckich, w budynku oddanym do użytku w 1985 roku i zbudowanym ze środków NFOZ działa Ośrodek Zdrowia. W lipcu 1997 roku uchwałą Rady Gminy został on przekształcony w Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia dzięki czemu znacznej poprawie uległy dotychczasowe warunki leczenia zdrowia. Świadczy on usługi dla około 4740 pacjentów z terenu całej gminy. Oprócz lekarza rodzinnego można skorzystać również z pomocy w gabinetach: zabiegowym, rehabilitacji i fizykoterapii. Istnieje też poradnia K. Ośrodek ten zatrudnia wysoko wykwalifikowaną kadrę lekarzy i pielęgniarek, które dobrze służą społeczności gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie oraz zadania własne gminy. W strukturze organizacyjnej GOPS działa też świetlica socjoterapeutyczna, która ponowiła swoją działalność od października 2007r.

Klub Integracji Społecznej w Kowalach Oleckich

Klub Integracji Społecznej (KIS) w Kowalach Oleckich powstał 1 kwietnia 2006 roku. Jego zadaniem było zapewnienie społeczności lokalnej wsparcia w powrocie do życia społecznego i zawodowego. Do 2008 roku odbyło się 5 Turnusów zajęć w KIS. Były to zajęcia z reintegracji społecznej, reintegracji zawodowej, o uzależnieniach i zajęcia z obrony cywilnej. Przeprowadzali je psycholog, doradca zawodowy, specjalista do spraw uzależnień, koordynator do spraw obrony cywilnej. Zajęcia pomogły niektórym ludziom wyjść z izolacji i zacząć normalnie funkcjonować w społeczeństwie. Łącznie w Turnusach wzięło udział 219 osób, z czego 103 osoby podjęły pracę. W 2007 roku udało się pozyskać dofinansowanie na funkcjonowanie Klubu w wysokości 15.000 zł., z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w ramach projektu: „Kluby Integracji Społecznej w środowisku wiejskim”. Za pozyskane pieniądze przeprowadzono kurs glazurnika – posadzkarza, w którym wzięło udział 15 osób – uczestników zajęć w KIS. Również w 2007 roku, wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Olecku zorganizowano kurs „monter izolacji budowlanych”, w którym udział wzięło 20 osób z terenu gminy Kowale Oleckie. Po skończonym kursie, osoby które go ukończyły uzyskały zatrudnienie na 3 miesiące w ramach robót publicznych. Obecnie uczestnicy zajęć w Klubie będą uczestniczyć w kolejnych kursach: opiekun środowiskowy, asystent rodziny, spawacz metodą MAG, co korzystnie wpłynie na ich pozycje na rynku pracy i będą mogły te osoby łatwiej zdobyć zatrudnienie. Obecnie KIS zawiesił działalność.

2.5. Kapitał społeczny i ludzki

Gminne Centrum Kultury – centrum oferuje zajęcia sportowe, taneczne, muzyczne, teatralne oraz plastyczne. W ramach programu „Równać Szanse” dzięki pomocy finansowej Polsko- Amerykańskiej Fundacji Wolności i Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży od listopada 2006 działa radio internetowe. W ramach działalności Centrum Kultury opracowywany i wydawany jest miesięcznik GACEK, dotyczący życia codziennego i wydarzeń w gminie.

Gminne Centrum Kultury i Sportu w 2004/05 roku zorganizowało m.in.:

- "Jarmark Jubileuszowy"
- "Zajazd Bardów pod Szeską Górą"
- Lato z Radiem 5
- Dożynki Gminne - Kowale Oleckie
- Kazimierz Górski w Kowalach Oleckich
- Wystawa IPN "Przypędzeni - Wypędzeni"
- Spotkanie z poetą - Zbigniewem Tanajewskim
- Wystawa rysunku satyrycznego - Marek Pacyński
- Wystawa witrażu - Marek Żurawski i jego grupa

W 2006 roku zorganizowało m.in.:

- Wystawa fotografii Ewy Kozłowskiej
- I gminny przegląd przedstawień jasełkowych
- "Zajazd Bardów pod Szeską Górą"
- Ferie Dzieciom - przedstawienie "Czarnoksiężnik z Krainy Ozz"
- Konkurs Recytatorski dla przedszkolaków i klas młodszych
- Przegląd Pieśni Wielkopostnych
- Plener malarski 2006
- Czytanie dzieciom
- Wystawa fotograficzna "Kowale 15 lat wcześniej"
- Pokaz szkółki gitarowej Krzysztofa Szczerbowskiiego
- Próba otwarta zespołu "Sodos", występ przyjaciół zespołu
- Mecz piłkarski Polska-Niemcy
- Pokaz filmów z cyklu "Kino pod Gwiazdami"
- "Lato z Radiem 5" - festyn
- Pokaz kroniki filmowej, transmisja meczu Polska – Finlandia
- wystawa grafiki Tarasa Bieniacha (Ukraina); galeria "Pod Skosem", GCKiS
- projekcja filmu "Dworzec Nadziei" poprzedzona KRONIKĄ zrealizowaną przez "Archiwistów Północy"; kino PIONIER
- pierwsza lekcja muzyczna dla dzieci klas 0-3
- Październikowe projekcje filmowe
- 14 listopada (wtorek), godz. 9:00 - spotkanie autorskie ze Zbigniewem Dmitrocią - biblioteka
- 14 listopada (wtorek), godz. 12:00 - kolejne spotkanie muzyczne dla klas 0-3 - sala widowiskowa GCKiS
- film "Karol - Papież, który pozostał człowiekiem"; seanse poprzedzone naszymi kronikami

- wystawa IPN "Kto ratuje jedno życie, ratuje cały świat"; galeria "Pod Skosem" EGO Pozytywny Atak Młodzieży - spotkanie Konkursu "Pracownia Umiejętności"; koncert "Krzyku Ulicy" (emo) z Ełku i "Sodos" z Kowal Oleckich
- Mikołajkowe szaleństwa; sala widowiskowa GCKiS
- Wojciech Malajkat w Kowalach Oleckich

Rok 2007 to przede wszystkim takie wydarzenia jak.:

- III Koncert Pieśni Wielkanocnych
- Dzień Wiosny
- Filharmonia
- Plener Plastyczny i Plener Przedszkolaków przy GCKiS
- Dzień Dziecka
- ART-RE- przedstawienie BOCCIAN I ZABKA
- Kowaliada 2007
- Zielone Wakacje
- Warsztaty Krawieckie
- Jarka i Przaszniczki - wyjazd do Przerośli
- Wyjazd teatryka do Olsztyna
- Remont w Sokółkach

Świetlica socjoterapeutyczna - świetlica mieści się w remizie strażackiej, działa codziennie od poniedziałku do piątku od 9:00 do 17:00. W chwili obecnej ze świetlicy korzysta 30 dzieci. Prowadzący zajęcia szukają sponsorów w celu zapewnienia dzieciom posiłku w czasie zajęć oraz wyposażenia świetlicy w materiały do pracy i zabawy.

Dom Pomocy Społecznej „Zacisze” – dom prowadzi działalność od 15 lat, jest jednostką organizacyjną Powiatu Oleckiego o zasięgu ponadlokalnym. Przeznaczony jest dla 40 osób w podeszłym wieku obojga płci, których stan zdrowia nie wymaga stałej opieki lekarskiej bądź pielęgniarstwa, a za potrzebą zamieszkania przemawiają warunki rodzinne, mieszkaniowe, bytowe. Naczelnym celem pracy Domu jest pomoc mieszkańcom w godnym przeżywaniu i akceptowaniu starości, w zachowaniu samodzielności, rozwoju talentów i zainteresowań. Mieszkańcy tworzą wspólnotę rodzinną, w której obowiązuje szacunek, poważanie i troska o wspólne sprawy. W Domu znajduje się pomieszczenie do rehabilitacji oraz winda. Pracownikami Domu jest profesjonalna kadra pracująca z ludźmi potrzebującymi opieki i pomocy. Mieszkańcy mają możliwość zagospodarowania czasu wolnego poprzez uczestnictwo w terapii zajęciowej. Prowadzona terapia zajęciowa pozwala na odkrywanie w sobie ukrytych talentów. W ramach terapii zajęciowej mieszkańcy wykonują prace w drzewie, uprawiają rośliny, szydełkują, haftują, wyszywają, gotują. W Domu Pomocy Społecznej działa zespół wokalny "Kowalaki", który bierze czynny udział w ogólnopolskich festiwalach i innych okolicznościowych spotkaniach. Zespół śpiewa piosenki z lat swojej młodości i przedstawia inscenizacje wesel, chrzcin ziemi suwalskiej. Na posesji Domu znajduje się altana z kominkiem, która jest miejscem spotkań mieszkańców i zaproszonych gości. W DPS znajduje się kaplica pod wezwaniem Miłosierdzia Bożego, w której odbywają się Msze św. i nabożeństwa dla mieszkańców i społeczności lokalnej. Część wyposażenia wewnątrz ufundowali mieszkańcy Domu. Jesteśmy Domem otwartym. Nasi mieszkańcy nawiązują znajomości z coraz to nowymi osobami. Jesteśmy zapraszani do innych Domów Pomocy Społecznej na

imprezy okolicznościowe a także na Litwę do naszych przyjaciół z Domów Pomocy Społecznej w Mariampolu i Prienai.

Pomocna Dłoń – stowarzyszenie, którego celem statutowym jest między innymi pomoc w integrowaniu osób starych i niepełnosprawnych ze środowiskiem oraz wspieranie inicjatyw kulturalnych, społecznych i ekologicznych. Działa od stycznia 2001r. przy Domu Pomocy Społecznej.

Archiwiści Północy – stowarzyszenie tworzące dokumentację audio i wideo nt Kowali Oleckich .

Stowarzyszenie sportowe "Kowalak"

Na terenie miejscowości Lakiele znajduje się Ochotnicza Straż Pożarna oraz świetlica wiejska czynnie włączając się w życie codzienne mieszkańców wsi..

2.6. Gospodarka i rolnictwo

Lakiele położone są w obrębie Wzgórz Szeskich, charakteryzują się mozaikową strukturą krajobrazu rolniczego. Dominują tu gliny, choć lokalnie pojawiają się piaski lodowcowe (rejon byłego PGR Żydy) oraz łąki zastoinowe(rejon wsi Kiliany). W pokrywie glebowej przeważają grunty orne kompleksu 4 z domieszką 8 i 5. Zróżnicowane warunki odpływu wskazują na konieczność zachowanie użytków zielonych w obniżeniach. Ze względu na sąsiedztwo jednostek o wybitniejszych walorach krajobrazowych, główną funkcją terenu pozostanie rolnictwo.

Przydatność rolnicza gleb Gminy Kowale Oleckie w odsetkach

Rodzaje gruntów	Odsetek powierzchni gminy
Użytki rolne, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, zabudowane rolniczo, pod stawami i rowami	53,8%
Grunty leśne i zadrzewienia, w tym lasy, grunty leśne i zadrzewione	36,9%
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym tereny mieszkaniowe, przemysłowe, inne tereny zabudowane, rekreacyjne i wypoczynku, komunikacji i użytki kopalne	3,2%
Grunty pod wodami, w tym wody powierzchniowe płynące i stojące	2,5%
Nieużytki	3,6%
Razem	25.161 ha

Sumaryczna ocena przydatności rolniczej gleb w gminie Kowale Oleckie jest niska. Równocześnie w samej gminie istnieją poważne asymetrie w jakości gleb, co przenosi się na różnicowanie się warunków produkcyjnych pomiędzy wsiami.

Miejscowi rolnicy mówią o swoich gospodarstwach, że ich duża powierzchnia przy niskiej urodzajności gleb, powoduje jedynie konieczność ponoszenia wysokich kosztów na uprawę, przy niespotykanym w innych zawodach ryzyku zwrotności nakładów.

W strukturze użytkowania gruntów gminy Kowale Oleckie wyraźnie dominują grunty leśne, które na równi z ornymi stanowią prawie 35% terenu gminy. Nieco mniej niż w województwie jest tu łąk i pastwisk, za to stosunkowo duży jest obszar zurbanizowany – 12,5%. Większość arealów rolniczych – 52,2% - jest w posiadaniu rolników indywidualnych.

Szansą dla małych gospodarstw rolnych jest dodatkowa działalność np. produkcja żywności ekologicznej, hodowla pszczół czy rękodzieło ludowe, agroturystyka. Powstaje też coraz więcej gospodarstw wielkoobszarowych. Istnieje zbyt mała ilość grup producenckich, które zrzeszałyby rolników, co znacznie ułatwiłoby znalezienie wspólnych, większych rynków zbytu. Małe zatrudzenie środowiska naturalnego, mały poziom chemizacji rolnictwa, czyste gleby jest to atut gminy do promowania ekologicznych form rolnictwa, należy to usystematyzować.

Przyrodnicze walory rozwoju ukierunkowują gminę na rozwój turystyki, rolnictwa i przemysłu spożywczego. Połączenie potencjału rolniczego z walorami turystyczno – rekreacyjno może dać szansę dla intensywniejszego rozwoju i pozwolić na stworzenie konkurencyjności w stosunku do sąsiednich gmin. Ogólne cechy położenia geograficznego określają kierunki rozwoju gminy Kowale Oleckie. Są to różne formy rekreacji, przedsiębiorczość, w tym związana z obsługą rolnictwa i przetwórstwem rolnym. Istnieje również możliwość rozwoju w kierunkach niezależnych od miejscowych walorów np. przemysł nieuciążliwy dla środowiska oraz handel, usługi budowlane i inne formy przedsiębiorczości zorientowane na rynki zewnętrzne.

Lasy zajmują w gminie około 37% powierzchni.

Struktura własności

Większość arealów rolniczych gminy jest w posiadaniu rolników indywidualnych.

Struktura obszarowa

Większość ludności gminy pracuje w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Gospodarstwa te z uwagi na ich zróżnicowanie, w różnym stopniu zaspakajają potrzeby bytowe właścicieli.

Struktura gospodarstw wskazuje na występowanie w gminie licznej grupy gospodarstw pełniących funkcje pomocnicze i samozaopatrzeniowe. Na obszarze miejscowości gminnej jest to wyraźnie widoczne, ponieważ przeważają tu gospodarstwa o powierzchniach nie przekraczających 5 ha.

Wielkoobszarowe gospodarstwa o powierzchniach przekraczających 500 ha, które wcześniej należały do Kombinatu PGR w Kowalach Oleckich, po przejęciu przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa, zostały wykupione lub wdzierżawione.

Struktura gospodarstw rolnych w miejscowości Lakiele

Lp.	Typ	Ilość	Powierzchnia / ha
1	Gospodarstwa do 2 ha	3	3,43
2	Gospodarstwa do 5 ha	8	31,8
3	Gospodarstwa do 7 ha	-	-
4	Gospodarstwa do 10 ha	1	9,19
5	Gospodarstwa do 15 ha	10	125
6	Gospodarstwa do 20 ha	5	86,68
7	Gospodarstwa do 50 ha	10	321
8	Gospodarstwa do 100 ha	8	555
9	Gospodarstwa powyżej 100 ha	1	328
	Razem	46	1260,1

2.7. Infrastruktura techniczna

Drogi

Przez Lakiele biegnie droga wojewódzka nr 652, która biegnie do wschodniej granicy gminy i powiatu oleckiego, prowadząc do Suwałk. W niedalekiej odległości przebiega droga krajowa nr 65 prowadząca w kierunku północnym do Gołdapi, a w kierunku południowym do Olecka.

Wszystkie ośrodki mieszkaniowo-usługowe na terenie Kowal Oleckich połączone są siecią dróg kołowych, na czterech poziomach zarządzania:

- krajowym
- wojewódzkim
- powiatowym
- gminnym

Gmina posiada dogodną sieć połączeń krajowych m. in. z Warszawą, Olsztynem czy Białymstokiem jak i zagranicznych - z Litwą, przez przejście w Ogrodnikach i Rosją przez przejście graniczne w Gołdapi. Daje to szansę współpracy gospodarczej, handlowej, turystycznej i kulturalnej.

Nawierzchnie dróg w większości są utwardzone, ale w większości trzeba je remontować i modernizować. Drogi gminne bardzo często są jeszcze drogami bez nawierzchni utwardzonej.

Drogi krajowe

Przez miejscowość Lakiele nie przebiega żadna droga krajowa. Najbliższa jest w gminnej miejscowości Kowale Oleckie nr nr 65 Ełk - Olecko - Kowale Oleckie – Gołdap-przejście graniczne z Rosją.

Drogi wojewódzkie

Przez miejscowość biegnie jedna droga wojewódzka:

- 652 Suwałki - Filipów – Kowale Oleckie

Nawierzchnia wyżej wymienionej drogi w obrębie gminy jest w dobrym stanie. Natomiast pobocza wzdłuż trasy uległy w znacznym stopniu dewastacji (występują liczne

wyrwy, obniżenie poziomu w stosunku do jezdni) co utrudnia ruch pieszy oraz stanowi zagrożenie dla ruchu kołowego. Na terenie zwartej zabudowy wsi brak jest środków technicznych ograniczających prędkość przejazdu, chodników. Ruch pieszy i rowerowy nie jest oddzielony od samochodowego.

Drogi powiatowe

Sieć dróg krajowych i wojewódzkich uzupełniają drogi powiatowe, podlegające administracji powiatu. Utrzymaniem tych dróg w dużej mierze zajmuje się jednak gmina. Ich nawierzchnia jest się w bardzo różnym stanie technicznym - od bardzo dobrej, niedawno ulepszonej nawierzchni na odcinkach drogi Stacze - Jabłonowo - do nawierzchni nieutwardzonej, gruntowej.

Przez miejscowość nie biegną drogi powiatowe:

Na większości drogach brak jest dobrego i wyraźnego oznakowania drogowaskazowego, co utrudnia orientację w terenie, zwłaszcza dla turystów i osób nie znających tych okolic. To również wpływa na utrudnienie korzystania z tych dróg przez turystów. Konieczne jest wyraźne, czytelne i konsekwentne oznakowanie, szczególnie pod kątem ruchu turystycznego.

Drogi gminne

Wszystkie drogi gminne w gminie Kowale Oleckie mają nawierzchnię nieutwardzoną bądź utwardzoną na bardzo krótkich odcinkach.

Wodociągi

System zaopatrzenia w wodę gminy Kowale Oleckie oparty jest na ujęciach wód podziemnych z czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

Ogólna długość wodociągów w gminie wynosi ok. 200 km., podłączone są do niego 402 budynki (1041 mieszkań).

Sieć wodociągowa na terenie gminy dostarcza wodę do ponad 96% gospodarstw wiejskich.

Wieś Lakiele zwodociągowana jest 100%.

Woda dostarczana do gospodarstw wodociągami gminnymi pochodzącymi z trzech ujęć wody, dlatego istniejące linie wodociągowe tworzą trzy sieci.

- z gminnej hydroforni w Kowalach Oleckich zaopatrywana jest wieś gminna , Lakiele , Guzy , Szeszki , Chełchy , Kucze

z hydroforni w Stożnem zaopatrywane są wsie: Stożne, Rogówko, Monety, Szarejki, Kiljany, Kilianki, Golubki, Gorczyce, Czuty , Mścieszewo , Żydy

Kanalizacja

Wieś nie jest skanalizowana, istnieją przydomowe szamba.

Stan kanalizacji sanitarnej w gminie, z punktu widzenia jej zasięgu i obsługi wsi należy ocenić jako dobry. Należy podkreślić duże zaangażowanie władz gminy, szczególnie w ciągu ostatnich kilku lat, w budowę zarówno sieci kanalizacyjnej, jak i oczyszczalni ścieków oraz umiejętność wykorzystywania programów pomocowych U.E.

Na terenie gminy Urząd Gminy świadczy usługi w zakresie opróżniania zbiorników na ścieki bytowe (szamb). Ponadto ścieki z mieszkań oczyszczane są w Oczyszczalni Ścieków w Drozdowie, administrowanej przez Spółdzielnię Mieszkaniową „DROZD” w Kowalach Oleckich.

Gospodarka odpadami

Gmina Kowale Oleckie odbiera odpady niesegregowane od blisko 900 gospodarstw domowych, z którymi ma podpisane umowy. Odpady odbiera się specjalistycznym pojazdem (śmieciarka SM-6). Zbiórka odpadów segregowanych prowadzona jest w 30 ogólnodostępnych punktach na terenie gminy (papier, szkło, plastik). Zebrane odpady są przekazywane firmom zajmującym się ich dalszym przerobem. Na terenie gminy funkcjonuje Gminne Składowisko Odpadów Komunalnych w Stożnem, które posiada zezwolenie na składowanie odpadów do 31.12.2009 r. Składowisko jest zarządzane przez Urząd Gminy w Kowalach Oleckich. Na zbiórkę odpadów komunalnych zezwolenie posiadają jeszcze 3 podmioty:

- a) Spółdzielnia Eksploatacyjno-Mieszkaniowa „NOWA” w Kowalach Oleckich;
- b) Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Olecku;
- c) Firma Transportowo-Usługowa EKO s.c. w Jeleniewie..

Gmina Kowale Oleckie jest członkiem Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” w Ełku. W ramach wspólnego działania Związek czyni starania do konkursu w ramach wsparcia z Funduszu Spójności na program pn: „Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów wraz ze składowiskiem odpadów w Siedliskach k/Ełku”.

Stan i ochrona środowiska na terenie Gminy Kowale Oleckie na przestrzeni lat 2003- 2006

Stan i ochrona środowiska							
1. Komunalne oczyszczanie ścieków							
Kryterium	Jednostka miary	Lata					
		2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Obiekty komunalne (oczyszczalnie)</i>							
mechaniczne	ob.	0	0	0	0	2	2
biologiczne	ob.	0	0	0	0	2	2
z podwyższonym usuwaniem biogenów	ob.	1	1	2	2	2	2
<i>Ścieki oczyszczane odprowadzane</i>							
ogółem	dam ³ /rok	85,4	83,0	79,5	77,3	77,7	70,7
<i>Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie</i>							
ogółem	osoba	2 056	2 056	2 248	2 248	2 632	2 606
2. Odpady komunalne							
<i>Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku</i>							
ogółem	t	-	-	264,0	316,8	562,18	512,55
3. Przemysłowe oczyszczanie ścieków							
<i>Oczyszczalnie przemysłowe</i>							

mechaniczne	ob.	0	0	0	0	0	0
chemiczne	ob.	0	0	0	0	0	0
biologiczne	ob.	2	1	1	2	0	0
z podwyższonym usuwaniem biogenów	ob.	0	0	0	0	0	0
Ścieki odprowadzone							
ogółem	dam ³	93	22	19	8	0	0
4. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej							
Obszary prawnie chronione							
ogółem	ha	14 030,0	14	14	14	14	14 030,6
Pomniki przyrody							
ogółem	szt.	30	29	29	29	16	16

3. Analiza SWOT miejscowości

3.1. Analiza SWOT

WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Czyste i niezagrożone środowisko naturalne 2. Tania siła robocza i jej motywacja do podjęcia pracy 3. Grupa ludzi zainteresowanych rozwojem gminy 3. Motywacja i determinacja części mieszkańców do zmiany swojego położenia 4. Odpowiednia i stosunkowo dobra baza opieki zdrowotnej 5. Wolne tereny pod gospodarstwa rolne 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewykorzystane walory turystyczne środowiska <p>Słaba siła ekonomiczna mieszkańców</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Brak nowych miejsc pracy 3. Niskie kwalifikacje bezrobotnych 4. Zaniechanie wsi 5. Brak promocji gminy 6. Brak bazy turystycznej 7. Niska jakość dróg krajowych i lokalnych 8. Nadmierne bezrobocie 9. Niski poziom wykształcenia społeczności
ZEWNĘTRZNE	

MOŻLIWOŚCI	ZAGROŻENIA
1. Edukacja ekologiczna – ścieżki dydaktyczne 2. Podniesienie walorów estetycznych okolicy 3. Wolne tereny pod gospodarcze wykorzystanie w kierunku m.in. turystycznym, przetwórstwa i przemysłu 4. Wzrost zamożności Polaków i większe zainteresowanie szeroko pojętą turystyką 5. Pozyskanie środków z funduszy strukturalnych 6. Wynikające z położenia geograficznego	1. Zagrożenia degradacji środowiska działalnością człowieka – wysoka i niska emisja, itp. 3. Mała ilość środków zewnętrznych 4. Krótki okres wegetacji 5. Słabe nasilenie ruchu turystycznego Emigracja ludzi młodych z gminy 6. Niedostateczna ilość środków finansowych

3.2. Planowane kierunki rozwoju

Działania służące rozwojowi wsi to :

- 1. Podniesienie jakości życia mieszkańców,**
- 2. Uzyskanie pełnej infrastruktury technicznej,**
- 3. Rozwój sportu i kultury,**
- 4. Umożliwienie rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży,**
- 5. Zagospodarowanie turystyczne miejscowości,**
- 6. Podniesienie kwalifikacji zawodowych i wykształcenia,**
- 7. Promocja miejscowości.**

4. Opis planowanych zadań

Nazwa	Opis / Cel / Przeznaczenie		Harmonogram realizacji	Kwota końcowa (szacunkowa)	Źródło finansowania
Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Lakielach	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz tworzenie infrastruktury kultury dla mieszkańców i turystów.	Działalność kulturalna	2011r	380 000	Budżet Gminy PROW
Remont drogi Lakiele – Kowale Oleckie	Poprawa dostępności miejscowości (obszarów wiejskich) dla mieszkańców, inwestorów i turystów	Infrastruktura drogowa	2012-2013	2 000 000	Budżet Gminy Środki UE
Remont drogi Lakiele – Gorczyce	Poprawa dostępności miejscowości (obszarów wiejskich) dla mieszkańców, inwestorów i turystów	Infrastruktura drogowa	2013-2014	350 000	Budżet Gminy TFOGR
Remont drogi Lakiele – Kucze	Poprawa dostępności miejscowości (obszarów wiejskich) dla mieszkańców, inwestorów i turystów	Infrastruktura drogowa	2016-2018	300 000	Budżet Gminy
Odnowienie pomnika ku czci poległych mieszkańców wsi Lakiele	Poprawa atrakcyjności miejscowości dla mieszkańców i turystów i ochrona dziedzictwa kulturowego Polski	Mała architektura	2014	55 000	Budżet Gminy Fundusz sołecki
Zakup wyposażenia dla strażaków OSP Lakiele	Poprawa warunków pracy strażaków i zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców i środowiska przyrodniczego	OSP Lakiele	2012-2013	80 000	Budżet Gminy Fundusz sołecki
Zakup wozu strażackiego	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców wsi i środowiska przyrodniczego	OSP Lakiele	2013	300 000	Budżet Gminy Środki UE
Budowa placu zabaw	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz tworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców i turystów.	Działalność kulturalna	2015	60 000	Budżet Gminy Fundusz sołecki
Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz tworzenie infrastruktury kultury dla mieszkańców i turystów	Działalność kulturalna	2013	80 000	Budżet Gminy Fundusz sołecki

5. Opis planowanej do realizacji operacji

5.1. Tytuł operacji

"Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Lakielach"

5.2. Zakres operacji

Cel

Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz tworzenie infrastruktury kultury dla mieszkańców i turystów.

Rezultaty projektu

Projekt zakłada przede wszystkim przebudowę i zmodernizowanie wnętrza budynku, bez zmiany jego dotychczasowej funkcji i sposobu użytkowania. Prace budowlane na zewnątrz budynku polegać będą na zagospodarowaniu terenu, tj. na wykonaniu nawierzchni utwardzonych przed budynkiem, wymianie stolarki (z wykonaniem przemurowań oraz przebudową i wykonaniem nowych otworów), termomodernizacji budynku z wykonaniem nowej elewacji, jak również na wymianie pokrycia dachowego z wymurowaniem nowego komina.

Dane liczbowe budynku	Przed przebudową	Po przebudowie
Powierzchnia zabudowy budynku	142,40 m ²	147,19 m ²
Powierzchnia użytkowa budynku	115,37 m ²	115,57 m ²
Powierzchnia całkowita budynku	142,40 m ²	150,05 m ²
Kubatura budynku	690,74 m ³	720,88 m ³

Zmiany powierzchni zabudowy, powierzchni całkowitej i kubatury wynikają z wykonania termomodernizacji budynku.

Przeznaczenie

Główny program funkcjonalny budynku nie ulega zmianie. Z pomieszczenia świetlicy (przeznaczonej do przebywania maksymalnie 50 osób) wydzielono mały aneks kuchenny oraz przedsionek dostępny również z pomieszczeń OSP z którego zaplanowano wejście do w.c. W ścianach pomiędzy pomieszczeniami OSP zaprojektowano przebiegi, dzięki którym pomieszczenia te zostały połączone funkcjonalnie w jedno pomieszczenie garażowo – gospodarcze. Projekt zakłada wykonanie ogrzewania budynku: w części OSP poprzez elektryczne piece akumulacyjne, w aneksie kuchennym, przedsionku i w.c poprzez grzejniki elektryczne. W pomieszczeniu świetlicy pozostawiono ogrzewanie piecem na paliwo stałe, podłączonym do nowego komina. W budynku zaprojektowano również instalację wod.-kan, z odprowadzeniem ścieków bytowych projektowanym przyłączem do szamba szczelnego – wg dokumentacji branży sanitarnej.

5.3. Harmonogram operacji

złożenie wniosku do PROW - maj 2011r.

zakończenie rzeczowe inwestycji - listopad 2011r.

rozliczenie zadania – grudzień 2011r.

5.4. Koszty i źródła finansowania operacji

	netto	vat	brutto
ROBOTY INWESTYCYJNE	270 192,59	62 144,30	332 336,89
roboty budowlane	234 841,56	54 013,56	288 855,12
instalacje elektryczne	20 593,00	4 736,39	25 329,39
instalacje sanitarne	14 758,03	3 394,35	18 152,38
KOSZTY OGÓLNE	14 526,39	3 252,72	17 779,11
dokumentacja techniczna	8 834,43	1 943,57	10 778,00
inspektor nadzoru	5 691 96	1 309,15	7 001,11
RAZEM	284 718,98	65 397,02	350 116

Źródła finansowania projektu: budżet JST + budżet PROW